

BIJENRUBRIEK 07

Gehoornde metselbij (*Osmia cornuta*)

De gehoornde metselbij behoort tot onze grootste (11-15 mm) en vroegst vliegende solitaire bijen. In Zuid-Limburg beginnen deze bijen vaak eind februari al te vliegen. De belangrijkste vliegperiode is van half maart tot begin mei. Door zijn gedrongen postuur en sterke beharing ziet deze bij er hommelachtig uit. Het achterlijf is roodbruin en het borststuk zwart tot zwartgrijsachtig behaard. Aan de voorkant van de kop (op het kopschild) zitten twee schuin naar binnen gebogen doorns, waarvan de grootte nogal variabel is. Het vrouwtje heeft een roodachtige buikschuier waarmee ze een grote hoeveelheid stuifmeel kan transporteren. Het mannetje is eveneens sterk behaard en heeft een zwakke metaalglans.

Hoewel deze bij in het wild officieel vrij zeldzaam is in de oostelijke en zuidelijke helft van ons land, komt hij daar waarschijnlijk veel algemener voor. Want de gehoornde metselbij stelt niet veel eisen aan zijn milieu. Hij vliegt op allerlei sterk uiteenlopende bloemen, waaronder boswilg, gewone paardenbloem, koolzaad, vingerhelmbloem, scherpe boterbloem en sleedoorn. De bij lijkt een vrij grote actieradius te hebben, waarschijnlijk minstens een paar honderd meters.

De gehoornde metselbij nestelt in allerlei holle ruimten; onder

natuurlijke omstandigheden meestal oude kevergangen in dood hout, holtes in muren en stenen en al dan niet zandige leemwanden. Daarnaast maakt hij gebruik van alternatieve nestgelegenheden als bijenhôtels, bundels bamboestokjes, houtblokken met voorgeboorde gaten en gaten van schroeven en pluggen. De nestingang varieert van 8-9 mm (volgens Westrich, 1989), maar kan aanzienlijk ruimer (10-14 mm) zijn. De gehoornde metselbij is ook waargenomen bij en in holle stengels van Japanse duizendknoop. Dat is een plant waar we, in verband met zijn extreem invasieve eigenschappen, niet blij mee zijn, maar daar heeft de gehoornde metselbij geen boodschap aan. Afgestorven stengels van deze plant zijn heel goed te gebruiken in bijenhôtels.

De gehoornde metselbij is een typische cultuurvolger die vooral in en rond steden en dorpen voorkomt, meestal bij oude gebouwen. In het stedelijk gebied lijken bijenhôtels de beste manier om de gehoornde metselbij substantieel in stand te houden en te bevorderen. De gehoornde metselbij wordt ook gekweekt voor de bestuiving van gewassen, voornamelijk fruit. Als individu is de gehoornde metselbij waarschijnlijk een veel betere bestuiver dan de honingbij, maar gezonde honingbijen bestuiven in zulke gigantische aantallen dat daar geen enkele wilde bij tegenop kan.

Meer informatie over wilde bijen vindt u op www.bijenhelppdesk.nl en www.denederlandsebijen.nl

